

‘Het vliegt als een malle!’

Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 6 oktober 2018

Gert Ottens

Inhoud:	pag.
Inleiding	3
1. De Euro Birdwatch van 2018	4
1.1 BirdLife International	4
1.2 Trektellen.nl	5
2. Methodiek en opzet van de Euro Birdwatch	5
3. De voorbereidingen	6
4. Deelnemende vogelwerkgroepen en telgroepen	7
5. Achter de schermen	7
6. De trek	8
6.1 Het weer	8
6.2 Samenvatting getelde aantallen	9
6.3 Aanvoer uit het noorden en oosten?	10
6.4 De Top 10 van 2018 nader bekeken	10
6.5 Opvallende waarnemingen	17
6.6 Europese resultaten	19
7. Persaandacht	20
8. Bronnen	21
Dankwoord	22
Bijlage 1: totalen per soort	24

Omslag: Tellers bij zonsopkomst op telpost Kinderdijk (foto: Richard Slagboom).

Inleiding

In het weekend van 5 en 6 oktober 2018 vond voor de 25^e keer een Euro Birdwatch plaats. Dit evenement wordt georganiseerd door BirdLife International en heeft o.a. als doel aandacht en draagvlak te creëren voor de bescherming van rekvogels. Het was de 23^e dat Vogelbescherming Nederland hieraan meedeed, op zaterdag 6 oktober. Daarnaast waren tevens in 40 andere Europese landen vele duizenden vogelaars en andere belangstellenden actief om zoveel mogelijk (trek)vogels te tellen (gecoördineerd door de Luxemburgse BirdLife-partner). De Nederlandse activiteiten tijdens dat weekend zullen in dit verslag worden beschreven, alsmede een korte samenvatting van de Euro Birdwatch in overig Europa.

De omstandigheden voor vogeltrek waren in Nederland bijna perfect; het weer was goed en mede daardoor vlogen er enorme aantallen trekvogels langs. En door de inzet van vele vrijwilligers in het veld werden dus recordaantallen vogels geteld.

Het aantal deelnemende telposten was door het weer ook meer dan gebruikelijk.

Over mediabelangstelling, en dan vooral van de regionale pers, hadden we deze keer weer niet te klagen. Een belangrijk doel van deze Euro Birdwatch is namelijk ook om het fenomeen vogeltrek onder de aandacht te brengen, en dat is goed gelukt. Daarnaast is het natuurlijk vooral een leuk evenement dat de Nederlandse vogelwerkgroepen, Vogelbescherming Nederland, de Europese BirdLife-partners en vogelaars (tot ver over de grenzen) samenbrengt door op dezelfde dag met hetzelfde bezig te zijn.

In dit verslag zijn weer een aantal leuke foto's afgedrukt die we van deelnemers toegestuurd kregen, waarvoor hartelijk dank! Wij hopen dat dit verslag een goede indruk geeft van de Euro Birdwatch 2018, zoals de deelnemers deze hebben beleefd.

Gert Ottens
Medewerker vrijwilligers en vogelwerkgroepen
Vogelbescherming Nederland

Zeist, december 2018

1. De Euro Birdwatch van 2018

Vanaf 1993 organiseert BirdLife International jaarlijks een Euro- dan wel een World Birdwatch. In Nederland werd bovendien al in 1989 een landelijke (trek)vogeltelling georganiseerd, een soort Birdwatch *avant la lettre* dus. De editie van 2018 was de 25^e Euro Birdwatch, maar omdat we in Nederland niet jaarlijks meededen was het voor ons de 23^e keer (zie ook tabel 1).

Doel van het evenement is Europa weid aandacht te schenken aan vogels en hun leefgebieden. Hierdoor ontstaat meer draagvlak voor beschermingsactiviteiten in de verschillende deelnemende landen, doordat vogels en hun bescherming weer eens voor het voetlicht worden gebracht. Ook kan dit evenement ertoe bijdragen dat meer mensen geïnteresseerd raken in vogels. In Nederland wordt dit evenement vanouds georganiseerd door Vogelbescherming Nederland. In 2018 was de Europese coördinatie in handen van natuur&ëmwelt, BirdLife in Luxemburg.

Daarnaast is de Euro Birdwatch voor Vogelbescherming een uitstekende gelegenheid om in de pers het belang van Nederland voor trekvogels nog eens onder de aandacht te brengen.

1.1 BirdLife International

BirdLife International is een wereldwijd netwerk van nationale vogel- en natuurbeschermingsorganisaties en werd opgericht in 1994. BirdLife International richt zich op de bescherming van vogels, hun leefgebieden en daarmee op het behoud van de biodiversiteit op aarde. Zij werkt daarbij samen met lokale organisaties waarbij duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen leidraad is. Deze nationale Partners vormen de kern van het BirdLife netwerk. Het gezamenlijke werk van de Partners wordt gecoördineerd door een Secretariaat in Groot-Brittannië en regionale kantoren in Europa, Amerika, het Pacifisch Gebied, Afrika, Azië en het Midden-Oosten.

Noodzaak tot samenwerken

Veel vogels zijn trekvogels. Zij verblijven maar een deel van het jaar in ons land. Het beschermen van deze vogels in Nederland is minder effectief als zij buiten ons land worden bedreigd. Bovendien wordt er steeds meer internationale en Europese wet- en regelgeving opgesteld. Ook heeft ieder land de verplichting het behoud van de wereldwijde biodiversiteit serieus te nemen. BirdLife International biedt hiervoor een goed platform. BirdLife's wereldwijde netwerk van Partners - en via hen van vrijwilligers en lokale groepen - spelen een grote rol bij een veelheid aan beschermingsactiviteiten.

Met uitsterven bedreigd

Van de ca. 11.000 vogelsoorten op aarde worden er één-op-de-acht met uitsterven bedreigd. Daarnaast gaan er nog eens 5.000 soorten beduidend in aantal achteruit. Alarmerende cijfers die vragen om een strategische aanpak. Deze bedreigde vogelsoorten vormen mede de leidraad voor de prioriteiten in het werk van BirdLife International en haar Partners: voor de met uitsterven bedreigde vogelsoorten, die snel hulp behoeven, vormen speciale actieplannen de basis. Voor de overige soorten, waarvoor nog tijd is voor een meer geïntegreerde aanpak, wordt geprobeerd de belangrijkste leefgebieden beter te beschermen. Tevens wordt geprobeerd soorten die het nu nog goed doen, niet in de gevarenzone terecht te laten komen.

1.2. Trektellen.nl

Met dank aan de telposten aangesloten bij deze uitstekende website, mochten we in 2018 weer veel telposten begroeten. Daarnaast beschikken veel van de vogelwerkgroepen die al jaren meedoen aan de Birdwatch inmiddels ook zelf over een Trektellen.nl-telpost. Dit verslag is dan ook vooral het resultaat van deze kruisbestuiving. Eén van de toegevoegde waarden van deze samenwerking is dat het mogelijk is om de resultaten visueel te presenteren, zie bijvoorbeeld de figuren op pagina 7 en 14.

Gezelligheid op telpost Redichemse Waard (Culemborg), foto Jandirk Kievit

2. Methodiek en opzet van de Euro Birdwatch

De opzet was in 2018 vergelijkbaar met de jaargangen 2004-08 & 2010-17: dat wil zeggen dat de deelnemende vogelwerkgroepen vrij waren om te tellen wat, waar en voor hoelang ze wilden. De tellingen lagen zoals gebruikelijk verspreid over het land. Voor de uitvoering kon men kiezen uit trektellingen, gebiedstellingen (telling van alle vogels *in* een bepaald gebied) of anderszins, bijvoorbeeld het tellen van vogels tijdens een excursie. Maar de nadruk ligt wel sterk op het tellen van *trek*vogels.

Met andere woorden: de Euro Birdwatch is een laagdrempelige happening, waar iedere Vogelwerkgroep of telgroep aan mee kan doen. En dat is meteen ook één van de doelen van de Euro Birdwatch: een evenement organiseren waarin vele vogel-, en/of natuurliefhebbers kunnen participeren, en genieten van de vogeltrek.

Pleisterende vogels die worden geteld dienen als zodanig te worden ingevoerd. Het is namelijk wel belangrijk om onderscheid te maken tussen trekkende en pleisterende vogels. Probeer dus - ook als de focus op het tellen van pleisterende vogels ligt – de trekvogels mee te nemen en in te voeren. Een goed voorbeeld waar dit van belang is, is de Spreeuw. Die kunnen in grote aantallen rondhangen bij slaappleaatsen en dit kan zijn uitwerking hebben op de getelde aantallen daadwerkelijk trekkende Spreeuwen.

Doordat niet alle tellers (maar de meeste wel!) op dezelfde manier hebben geteld zijn de 'analyses' in dit verslag wellicht niet altijd wetenschappelijk verantwoord, maar toch geeft het een aardig beeld van het fenomeen 'vogeltrek' op een gemiddelde herfstdag – begin oktober - in Nederland, mede omdat de tellers bij het invoeren onderscheid moesten maken tussen vogels die ter plaatse waren en langstreckende vogels. Daarnaast hebben we nu een behoorlijke reeks aan tellingen, wat het leuk en interessant maakt om vergelijkingen te maken.

3. De voorbereidingen

In mei 2018 kregen alle vogelwerkgroepen een eerste aankondigingsmail, later gevolgd door een herinnering. Vanaf dat moment werd in de drie maanden daarna steeds een 'e-mailnieuwsbrief' uitgebracht onder de deelnemende werkgroepen en telposten waarin iedereen op de hoogte werd gebracht van de voorbereidingen, gevolgd door een update met de (toen) definitieve aantallen; meteen na de birdwatch.

Tellers op telpost Stormvloedkering (foto: Cees Lavooy).

Net als de voorgaande twee jaren verliep de samenwerking met www.trektellen.nl – ook in de aanloop naar het gebeuren - vlekkeloos.

Op de dag van de birdwatch in Nederland verscheen op de website van Vogelbescherming Nederland regelmatig een update van de getelde aantallen en de leukste foto's en waarnemingen.

4. Deelnemende vogelwerkgroepen en telgroepen

Deze editie werden 168 telposten bemand, voor het overgrote deel vaste telposten van Trektellen.nl., maar ook weer meerdere 'gelegenheidstelposten' die dus speciaal voor de Birdwatch zijn opgericht. Dat zijn er meer dan we de voorgaande jaren gewend waren, waarschijnlijk een gevolg van de uitstekende weers- en vogeltrekverwachting waardoor meer mensen hun telpost opzochten. Voor een complete lijst van de telposten, zie het Dankwoord op pagina's 22-23, en zie figuur 1 voor de ligging van de deelnemende telposten.

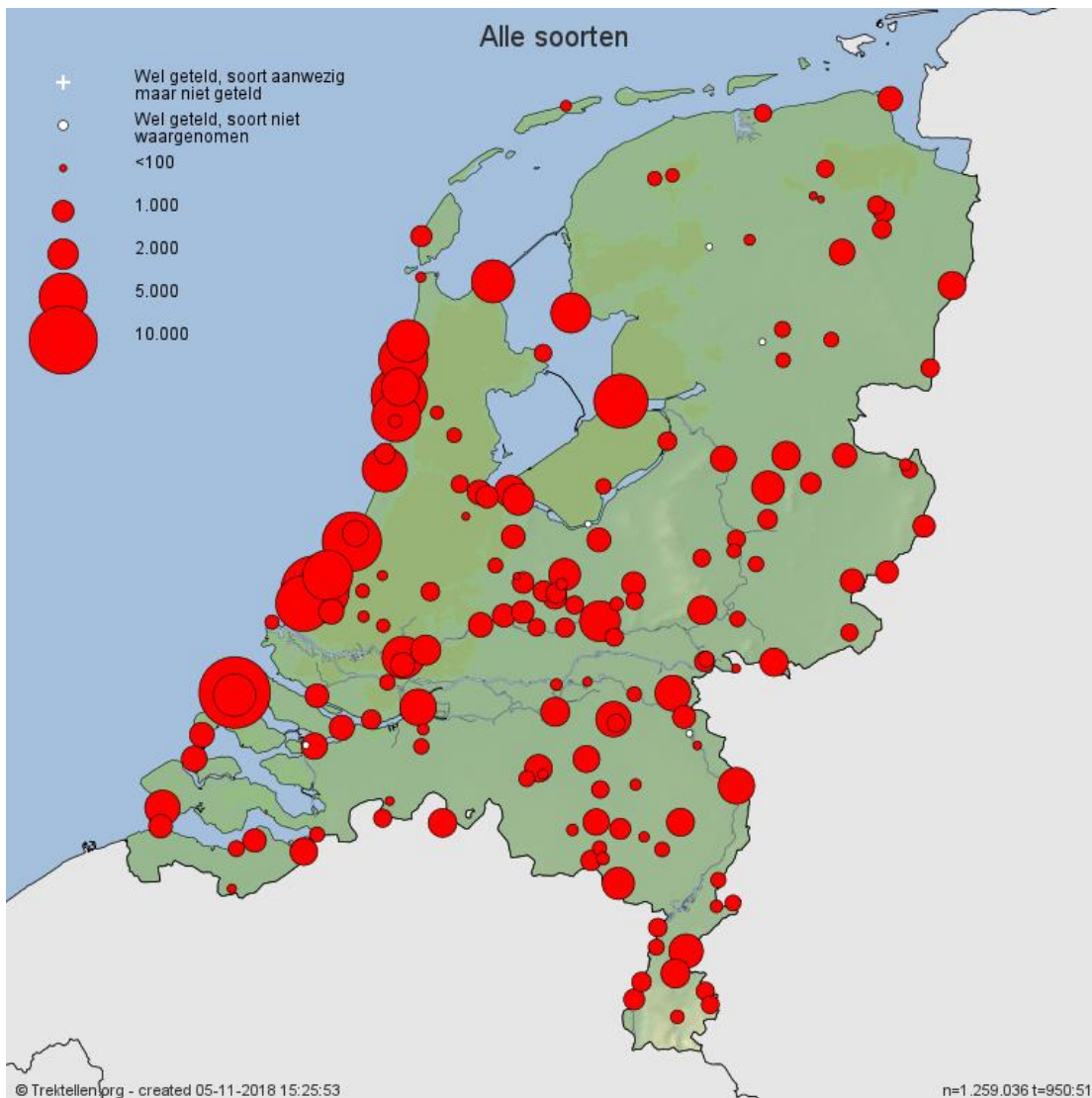

Fig. 1. Ligging van de deelnemende telposten, en gemiddelde aantallen trekvogels per uur/per telpost.

5. Achter de schermen

Net als in 2014-17 hadden alle telposten toegang tot www.trektellen.nl zodat de aantallen getelde vogels daar – ook direct in het veld d.m.v. een speciale app - ingevoerd konden worden. Het ‘binnenhalen’ van de cijfers verloopt daardoor snel.

Overigens was er ook deze keer een zogenaamde ‘app-groep’ waarin vele telposten elkaar (en Vogelbescherming) regelmatig op de hoogte hielden van de ontwikkelingen en leuke waarnemingen. Zodoende voelde het toch een beetje alsof we er zelf bij waren. Deze app-groep werd in 2012 geïnitieerd door telpost Oelemars (VWG Lossler), en dit jaar waren er weer meer telgroepen bij aangesloten.

Sferbeeld vanaf telpost Biezenburcht (bij het Harderbroek, Flevoland). Foto: Esther Borkent-Mollema.

6. De trek

Bij de Euro Birdwatch gaat het natuurlijk ook om de getelde aantallen vogels en soorten (en die zijn weer een functie van het weer), dus hierbij een samenvatting van de trek die dag, zoals we deze van jullie hebben doorgekregen.

6.1 Het weer

De Euro Birdwatch staat of valt met het weer. Helder zicht is ideaal om te tellen, net als een lichte tegenwind, want dan vliegen de vogels lager en worden ze eerder opgemerkt. Dit vergemakkelijkt daarmee het tellen. Het weer was tijdens de birdwatch zo-goed-als perfect; zonnig, helder en een zwak tot matig windje. Bij dergelijke omstandigheden trekken de vogels vaak in een breed front over het land, en dus heeft vrijwel iedereen er van mee kunnen genieten. Door de zonneschijn gingen ook vrij veel roofvogels op de wieken toen de aarde was opgewarmd.

6.2 Samenvatting getelde aantallen

In totaal werden in Nederland 1.373.866 vogels vastgesteld op 6 oktober 2018 (gecorrigeerd totaal), verspreid over 207 soorten (zie ook Bijlage 1). Qua aantallen vogels was het dus één van de allerbeste birdwatch-evenementen ooit (alleen 2014 en – langer geleden, en niet vergelijkbaar – 1993 ‘scoorden’ beter)! Dat komt tevens tot uitdrukking in het hoge gemiddeld aantal vogels per telpost in 2018. En ook het aantal van 1.258.532 doorgegeven *trek*vogels geeft aan dat het een uitstekende dag was. Voor een vergelijking met de resultaten van eerdere birdwatch-evenementen, zie tabel 1.

	Totaal	Aantal soorten	Aantal telposten	Gem. aantal vogels per telpost
2018	1.373.866	207	168	8.178
2017	246.189	199	144	1.710
2016	552.455	199	158	3.497
2015	316.383	190	162	1.953
2014	1.425.405	208	165	8.639
2013	378.336	204	169	2.239
2012	373.690	189	157	2.650*
2011	351.094	210	180	1.952
2010	311.731	191	150	2.078
2009	161.535	184	120	1.346
2008	663.550	215	183	3.626
2007	474.581	208	150	3.164
2006	334.505	193	150	2.230
2005	355.836	201	125	2.847
2004	521.072	209	110	4.437
2003	189.955	166	70	2.714
2001	152.592	143	65	2.348
1999	91.249	132	70	1.304
1998	210.000	196	80	2.625
1997	500.000	201	75	6.667
1996	624.723	202	139	4.494
1993	3.661.747	241	458	6.240
1989	504.359	212	183	2.756

Tabel 1. Samenvattende aantallen van de afgelopen Birdwatch-evenementen (voor zover bekend).
*) = in 2012 is op 16 telposten niet geteld door het slechte weer; gemiddelde daarom van 141 telposten.

De Birdwatch-edities van de laatste jaren (dat wil zeggen vanaf 2004, maar zonder 2009) zijn voor wat de telwijze betreft onderling goed te vergelijken (samen met die van 1996, zie ook Ottens 2005). In al deze jaargangen werden namelijk vooral trekkende als ook wel pleisterende vogels geteld.

Het ‘eeuwige’ totaal van het getelde aantal vogels sinds 1989 staat daarmee nu op 14.809.416. Het totale aantal soorten dat door de jaren heen in Nederland is vastgesteld tijdens de Euro Birdwatch is lastiger te bepalen, maar naar schatting gaat het om iets meer dan 300 soorten (incl. exoten en ‘escapes’).

6.3 Aanvoer uit het noorden en oosten?

Een andere factor die van belang is voor de aantallen trekvogels die tijdens de Birdwatch in Nederland worden geteld, is echter de 'aanvoer' vanuit het noorden en oosten van Europa. Traditioneel kijken we bijvoorbeeld naar de befaamde telposten bij het Zuid-Zweedse Falsterbo om te kijken wat er aan trekvogels is te verwachten tijdens de Euro Birdwatch, vooral omdat daar al sinds jaar en dag fanatiek wordt geteld en dagelijks worden gerapporteerd.

Uit Zuid-Zweden waren in de week voorafgaand aan de birdwatch grote aantallen vogels vertrokken in zuidelijke richting, vooral vinken, kneuen en pimpelmezen, maar ook flink wat sperwers, houtduiven en spreeuwen. En die hadden blijkbaar ruim baan. Dus dat is ook een deel van de verklaring van de uitstekende vogeltrek tijdens de Euro Birdwatch 2018.

6.4 De Top Tien van 2018 nader bekeken

Figuur 2 geeft de tien meest getelde soorten in 2018 weer. De samenstelling hiervan is - wat soorten betreft - behoorlijk vergelijkbaar met voorgaande jaren, maar toch met belangrijke verschillen:

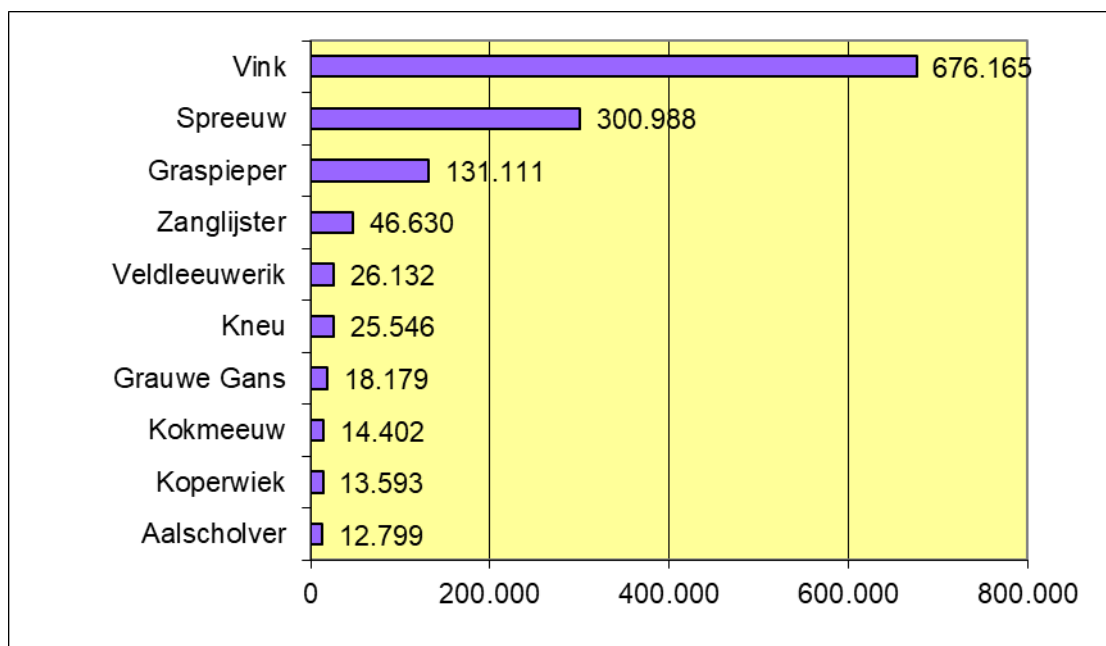

Fig. 2. Top Tien van de meest getelde trekkende soorten tijdens de Euro Birdwatch 2018.

Bovenstaande Top Tien is echter gebaseerd op alle doortrekkende vogels én de eveneens getelde pleisterende vogels. Want wanneer we - op basis van de tellingen ingevoerd op trektellen.nl - alleen naar de trekvogels kijken (zie fig. 3) dan blijkt dat het vooral een erg goede trekdag was voor met name een aantal zangvogels:

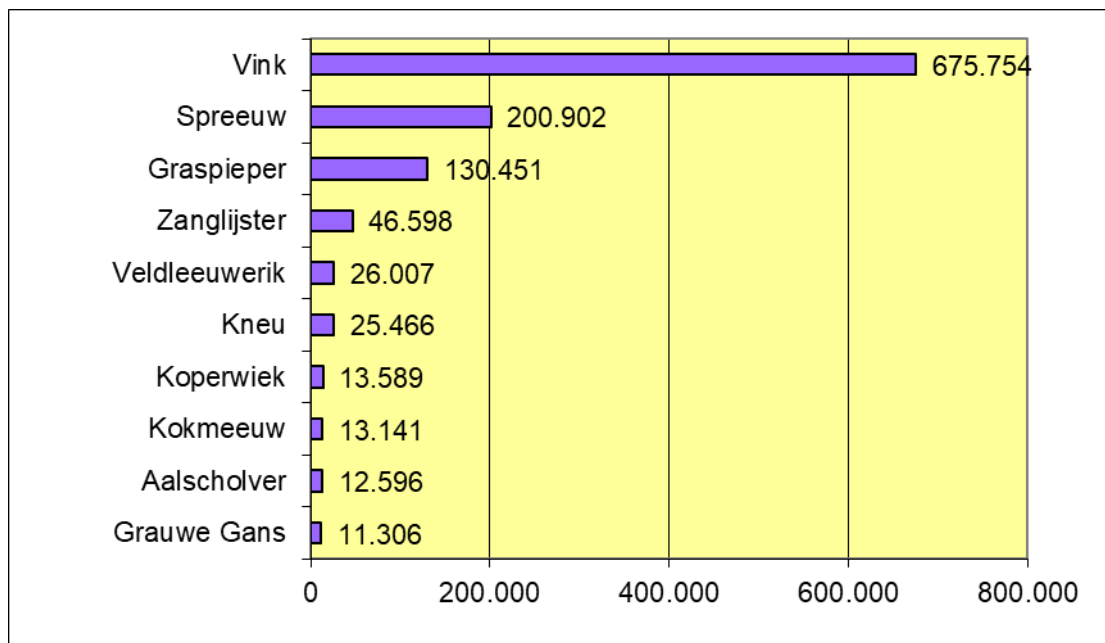

Fig. 3. Top Tien van de meest getelde soorten tijdens de Euro Birdwatch 2018.

Hieronder volgt (traditiegetrouw) een uitwerking van de Euro Birdwatch-Top Tien per soort, met tussen haakjes de notering tijdens de voorgaande jaargang (en uitgesplitst naar trekkende en pleisterende vogels).

1 Vink (2)

676.165

Trek

Van de 1.888.225 Vinken die zijn geteld tijdens de 20 birdwatches waarvan we de aantallen per soort weten, is ongeveer één-derde dus genoteerd op 6 oktober 2018! Nooit eerder werden dus zoveel Vinken geteld tijdens een birdwatch. Het 'oude' record stond op de editie van 2014, toen er 383.301 aan het papier werden toevertrouwd. Figuur 4 laat zien dat eigenlijk geen telpost het zonder Vinken moest stellen. Natuurlijk werden de grootste aantallen langs de Noordzeekust en rond het IJsselmeer gezien, maar de binnenlandse telposten deden daar (samen) niet veel voor onder.

De grootste aantallen waren verdeeld over de Hollandse Kust en het oosten van het land. Telpost de Vulkaan (bij Den Haag) deed het – zoals altijd – erg goed met 54.315 (6.035 per uur over 9 teluren), maar ook telpost Springertduin (Ouddorp) deed aardig mee met 26.505 (5.301/uur; 5 teluren), gevolgd door De Puinhoop (Katwijk) met 24.000 (5.053/uur; 4,45 teluren) en Kwintelooijen (bij Veenendaal) met 21.625 (2.703/uur; 8 teluren) Vinken.

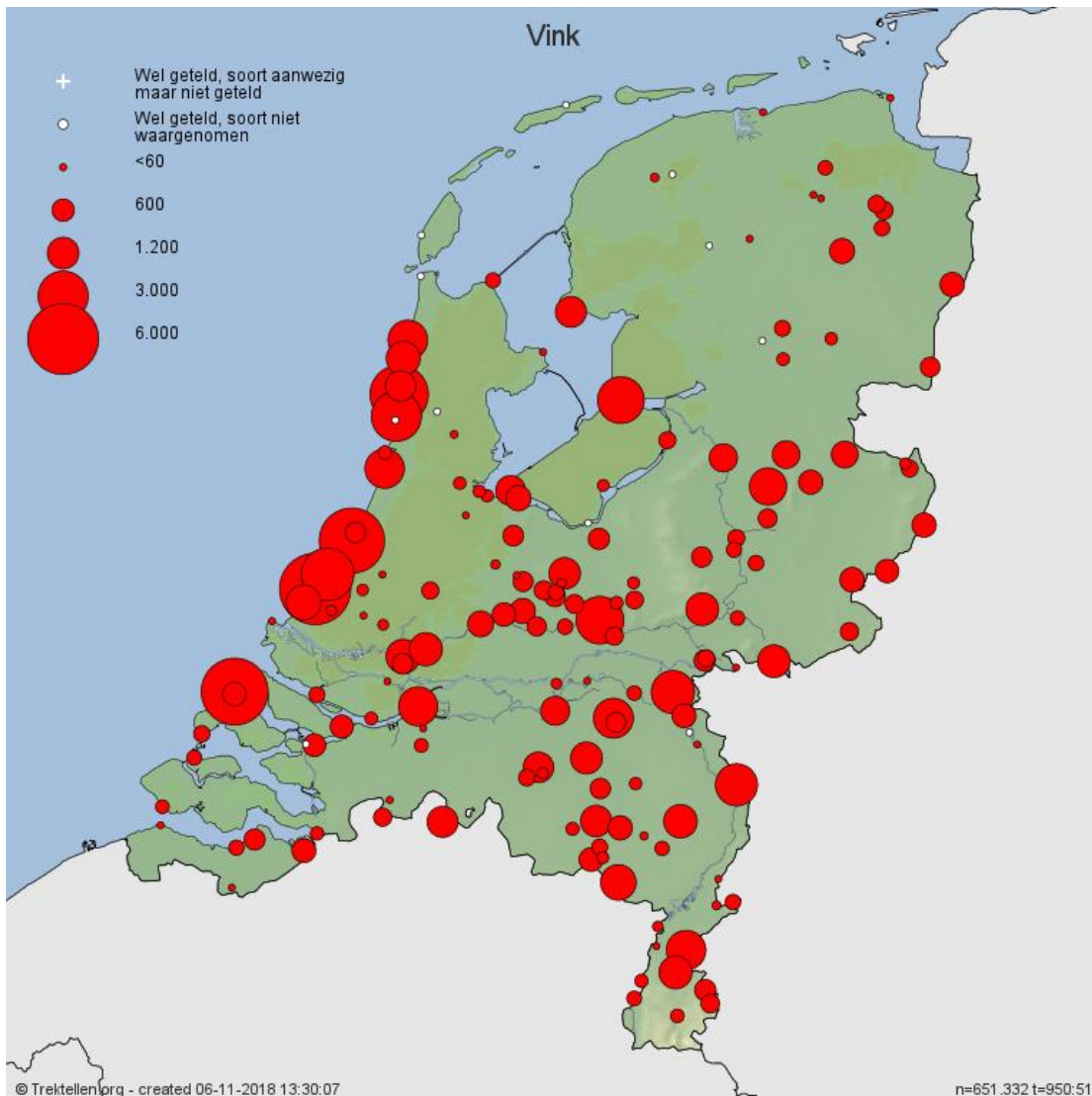

Fig. 4. Verspreiding van trekkende Vinken op 6 oktober 2018 (gemiddelden per uur).

T.p.

Het aandeel pleisterende Vinken (460) dat aan trektellen.nl werd toevertrouwd is nagenoeg verwaarloosbaar en is voor het merendeel afkomstig van één telpost (396 ex. aanwezig bij Oude Vaart-Uffeltermade, Drenthe).

2 Spreeuw (1)

300.988

Trek

Eén keer eerder werden er meer Spreeuwen geteld dan in 2018, uiteraard in 2014. Toen ging het om maar liefst 491.194 exemplaren, waaronder ongetwijfeld een paar leeg- of vollopende slaappleatsen. Als doortrekkers zijn 200.902 vogels gemeld, nog steeds een respectabel aantal voor deze voormalige nummer één (met maar drie betere jaren). Dit geeft dus wel aan dat het erg goed vloog.

Toptelpost in 2018 was Ketelbrug/Kamperhoek (Flevoland) alwaar 18.030 Spreeuwen langsvlogen, gevolgd door De Vulkaan met 17.549 en Springertduin waar er 11.448 werden geteld.

De trek was redelijk geconcentreerd langs de Hollandse en Zeeuwse kusten en rond het IJsselmeer, zoals wel vaker het geval is, maar eigenlijk vlogen ze overal goed. Net als bij de Vink – en meer soorten van de Top Tien - was er dus sprake van een breed front over het land.

T.p.

De topositie is mede te danken aan telpost Uitkijkheuvel Bargerveen, waar zo'n 100.000 rondhangende vogels werden genoteerd. Op afstand volgen nog een paar telposten met

3 Graspieper (3)

131.111

Trek

Afgezien van 2016, toen er 132.069 werden geteld, is dit de beste birdwatch ooit voor de Graspieper. Eind september-begin oktober is doorgaans de piektijd in het najaar voor deze soort, dus de soort 'scoort' sowieso vaak goed. Maar dan moeten de weersomstandigheden wel goed zijn, en dit jaar klopte dus blijkbaar alles. Het contrast met vorig jaar (19.436) kon overigens bijna niet groter zijn tussen twee opeenvolgende jaargangen (maar zie verderop, onder Koperwiek). En ook toen bezette deze daarmee soort de 3e plaats.

De trek van Graspiepers leek op de twee voorgaande soorten: geconcentreerd langs de Hollands-Zeeuwse Kust, maar verspreid over het hele land ook kleinere aantallen. Hierbij sprong één telpost er echt uit. Het gaat om Afsluitdijk, Den Oever alwaar er 12.043 (1.720 per uur; 7 teluren) werden geteld. Maar ook Kinderdijk (12.021; 1.585/uur; 7,35 teluren) en Springertuin (6.581; 1.316/uur; 5 teluren) deden het relatief goed (vooral qua uurgemiddelden).

T.p.

Zoals gezegd is het aandeel pleisterende Graspiepers meestal niet om over naar huis te schrijven, zo ook deze keer: zes telposten telden er in totaal 530. Hiervan komen 486 op het conto van telpost Oude Vaart-Uffeltermade.

4 Zanglijster (13)

46.630

Trek

De Euro Birdwatch van 2014 is in dit verslag al vaker genoemd, want het was een fenomenaal jaar. En 2018 kwam dus dicht in de buurt. Dat geldt ook voor de Zanglijster. Want na de 118.241 van 2014 volgt dit jaar als 2^e beste jaar ooit. Alleen de Birdwatch van 2010 kan daar nog enigszins aan tippen met destijds 30.199 getelde exemplaren.

Weinig Top Tiensoorten waren echter zo 'beperkt' in hun voorkomen als de Zanglijster. Buiten een handvol telposten langs de kust, die deels mogelijk dezelfde vogels telden (maar dat gebeurt natuurlijk vaker), en een enkele telpost in het binnenland, werden nauwelijks aantallen van betekenis geteld. Opvallend en ook heel anders dan bij die andere lijster in Top Tien, de Koperwiek (zie verderop). Die toptelposten waren: De Nolle (bij Vlissingen) 9.516, De Vulkaan 4.389, Springertuin 3.695 en De Puinhoop met 2.830 Zanglijsters.

T.p.

Het aantal ter plaatse rondhangende Zanglijsters is houdt niet over: 35. En ook hier was telpost Oude Vaart-Uffeltermade verantwoordelijk voor het leeuwendeel, met 32 gemelde vogels.

5 Veldleeuwerik (45)

26.132

Trek

Deze soort figureert wel vaker in de Top Tien, opvallend genoeg meestal in opeenvolgende jaren. Deze eeuw was dit het geval in 2006-08 en opnieuw in 2013-15. En dit keer werden bijna recordaantallen geteld. Alleen in 2014 vlogen ze beter met 46.651 exemplaren. Gemiddeld per jaargang - over de 20 edities waarvan we aantallen per soort weten – gaat het om 5.603. Veel Veldleeuweriken dus dit jaar, vooral vergeleken met 2017 en 2016 toen resp. 379 en 548 zijn genoteerd. En als we de najaarstrek van deze soort in 2018 en 2014 met elkaar vergelijken dan is een duidelijke piek zichtbaar in de week van Birdwatch '18 (met dus nog veel grotere aantallen op de overige dagen van deze week!) en een heel ander trekverloop in 2014 (fig. 5). Eén en ander heeft vast te maken met de aanvoer en de weersomstandigheden daar en hier.

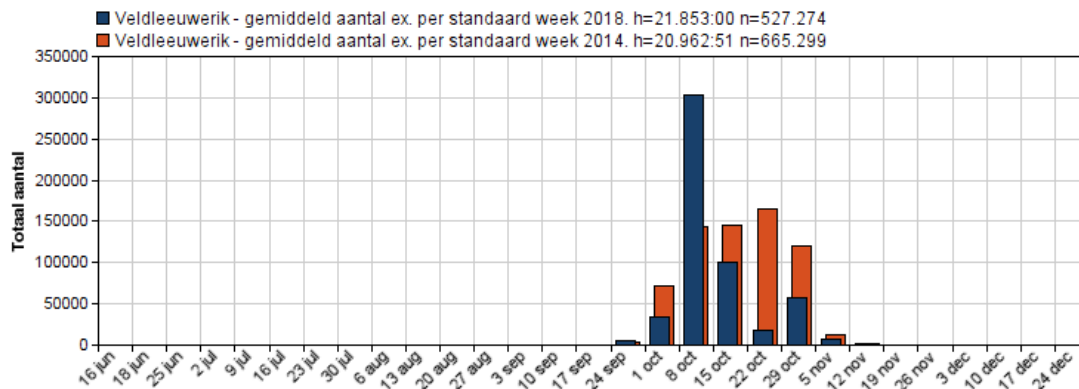

Fig. 5. Vergelijking van het trekverloop van Veldleeuwerik in najaar 2018 (blauw) en 2014 (oranje; gem/standaardweek).

En ook bij deze soort was sprake van een breed front over Nederland, zonder duidelijke concentraties, al was het binnenland ogenschijnlijk beter bedeed; maar 15 van alle telposten moesten het zonder Veldleeuweriken stellen tijdens de afgelopen Birdwatch. Telpost Eemshaven (1. 041; gem. 130/uur; 8 teluren) deed het het best, gevolgd door Kanaalpark, Rosmalen 752 (137/uur; 5:30 teluren) en Brobbelbies-Noord (tussen Uden en Oss) met 749, gemiddeld 83/uur over 9:00 teluren.

T.p.

Zes telposten meldden in totaal 103 pleisterende Veldleeuweriken. En ook hier 'scoorde' telpost Oude Vaart-Uffeltermade het beste met 76 vogels. Wat is dat toch met Zuidwest-Drenthe? Of worden de t.p. zijnde vogels hier gewoon beter geteld?

6 Kneu (10)

25.546

Trek

Deze vinkachtige noteerde dit keer een record! Voorlopig hoogtepunt was 20.570 in 2014, maar daar gingen we deze keer dus ruim overheen. Geen enkele jaargang komt daar verder ook maar een beetje in de buurt. Eerdere jaren hebben we gezien dat het vaak alles of niets is bij deze soort, al is een Top Tien-positie de laatste jaren bijna 'gegarandeerd', dus we hebben de Birdwatch blijkbaar goed getimed in 2018.

Zoals wel vaker was het voorkomen sterk geconcentreerd langs de Noord-Hollandse kust. Deze keer kende de soort weliswaar een ruime(re) verspreiding, want liefst 146 telposten zagen ze langsvliegen, maar voor de grote aantallen moeten we zijn op de volgende telposten: Castricum aan Zee (1.862), Kinderdijk (1.133), Bergen aan Zee (1.034) en Camperduin (1.016). Telpost Kinderdijk is dan de uitzondering op deze 'regel', zoals er dus meer telposten waren waar de Kneuen goed vlogen – met name in het zuidoostelijke deel van het land (want in het noorden werden ze nauwelijks waargenomen).

T.p.

Op trektellen.nl zijn 269 Kneuen als pleisterend ingevoerd, met als maximum 80 bij telpost Mantingerveld (Drenthe).

7   *Grauwe Gans (5)*

18.179

Trek

De Grauwe Gans is een soort waarbij het normaliter voor een belangrijk deel om pleisterende vogels gaat. Het aantal trekkende vogels ontloopt het aantal pleisterende vogels doorgaans dus maar weinig. Toch zijn op 126 telposten in totaal 11.306 trekkers genoteerd, dus mogelijk dat er toch wat aankomst was van Grauwe Ganzen (uit het noorden)? Daarbij ging het niet om grote aantallen per telpost, getuige de maximale waarnemingen van 1.105 vogels langs Dilkensplas en 744 over telpost Meers (beide Zuid-Limburg).

T.p.

In totaal werden nog 6.873 pleisterende Grauwe Gans gemeld, en telposten in of vlakbij waterrijke (moeras)gebieden scoorden hierbij natuurlijk heel goed. Voorbeelden hiervan zijn 1.356 vogels die men op telpost Appelzak (Bath, Zuid-Beveland) telde en de 1.100 ganzen bij telpost Venebuurt (Friesland). Enkele tientallen andere telposten noteerden meer bescheiden aantallen tot hooguit 600 vogels.

8 *Kokmeeuw (8)*

14.402

Trek

Verrassend genoeg werden de meeste trekkende Kokmeeuwen deze keer niet geteld in het rivierengebied. En eigenlijk was alleen langs de Noord-Hollandse kust sprake van duidelijke trekbewegingen. Met name bij Camperduin 1.239, Westerslag (Texel) 1.092 en De Vulkaan 985 deden deze meeuwen goed. Natuurlijk vlogen er ook Kokmeeuwen door (het Zuid-Limburgse deel van) het Maasdal, maar niet in de aantallen die we door de jaren heen gewend zijn. Het ging daar in totaal om < 2.000 vogels, verspreid over 4 telposten.

T.p.

In totaal werden 3.423 Kokmeeuwen als ter plaatse aangemerkt, een behoorlijk aandeel van het totaal dus. Hierbij werden maxima vastgesteld van 1.240 bij telpost Appelzak, 750 (De Horde, Lopik) en 400 bij Telpost Margarethapolder (Terneuzen, Zeeland).

9 Koperwiek (92)

13.593

Trek

Werden in 2017 nog 65 'Kopers' geteld (nog niet eens het diepterecord, 1996 scoorde nog slechter met 20 vogels), het jaar daarop gingen ze helemaal los. En in de geschiedenis van het evenement gebeurde dat pas twee keer eerder. Want alleen de edities van 1989 (18.813 Koperwieken) en 2008 (17.312) vlogen ze beter. En met gemiddeld 4.167 getelde exemplaren per Birdwatch, wordt ook duidelijk waarom dit (voor zover bekend) de eerste keer is dat deze lijstster in Top Tien figureert. Begin oktober is doorgaans dan ook nog niet de tijd dat ze *en masse* doorkomen. De soort piekt namelijk meestal rond half oktober. Des te leuker dat het nu eens meezat.

En bij deze soort waren het voornamelijk binnenlandse telposten die ervan konden genieten, naast (natuurlijk) een aantal kusttelposten. Telposten Kwinteloijen (bij Veenendaal) 1.068, Gooimeerdijk-west (Almere) 924, Noordhout (Utrecht) 711, De Vulkaan 673 en Brobbelbies-Noord (627) boerden het beste. Maar er waren 36 telposten waar meer dan 100 Koperwieken zijn genoteerd.

T.p.

Pleisterende Koperwieken zijn maar zeer mondjesmaat geteld/'opgeschreven', 4 vogels bij Maasoever Groeningen-Oeffelt en 2 bij IJssel-uiteerwaarden Nijenbeek.

10 Aalscholver (6)

12.799

Trek

Van het totaal werd het overgrote deel, namelijk 12.590, als trekkers doorgegeven. Hierbij valt op dat met name langs de Hollandse kust, in het rivierengebied en in het noorden relatief veel Aalscholvers vlogen. Wellicht was er sprake van lokale verplaatsingen van 'onze eigen' Aalscholvers? Maar dat op 145 telposten trekkers werden geteld geeft wel aan dat de soort in beweging was.

Hoe dan ook, één telpost stak er met kop en schouders boven uit: Eemshaven. Hier werden 1.216 vogels genoteerd. Overige telposten met relatief veel Aalscholvers waren Havelandweg (Eibergen; 528), De Vulkaan (468) en Dilkensplas; 413).

T.p.

Blijven er nog zo'n 439 Aalscholvers over die werden doorgegeven als zijnde ter plaatse, waaronder 124 vogels die aanwezig waren langs de Philipsdam en beduidend kleinere aantallen bij 18 andere telposten.

6.5 Opvallende waarnemingen

Het was een goede **roofvogeldag** en gezien het weerbeeld is dat geen verrassing. Vrijwel alle roofvogels vlogen dus in goede aantallen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Sperwer (700; 3^e beste jaar ooit), Blauwe Kiekendieven (27), Bruine Kiekendieven (63), Buizerd (2.013; 2^e beste jaar), Slechtvalk (49; 3^e beste jaar), Havik (22), Boomvalk (10) en Torenvalk (101). Negen Visarenden en 67 Smellekens zijn erg goed, maar vooral 50 Rode Wouwen zijn echt supergoed en dus een record (was 32 in 2014). Twee Ruigpootbuizerds en vier Zeearenden tenslotte is ook een mooi resultaat (3^e beste jaar, record staat op 9 in 2012).

Gemengde groep Kauwen en Visarend over telpost Lattrop, Twente (foto: Wim Weijering).

Vanaf de kusten werden redelijk wat **zeevogels** 'gescoord'. Met 119 Roodkeelduikers bijvoorbeeld deden we het best goed. En ook Zwarte Zee-eenden (1.215) en Grote Zee-eenden (vier; gedeeld 2^e beste jaar, en eerste sinds 2012) noteerden een goed 'uitslag'. Datzelfde geldt voor de 23 Grote Jagers, 31 Kleine Jagers en de 990 Grote Sterns (2e beste jaar, 1.016 in 2016). Acht Middelste Jagers is heel goed (2e beste jaar, na 20 in 2006), en een Noordse Stormvogel is best goed te noemen (de eerste sinds 2012). Met 129 exemplaren vlogen Jan van Genten gemiddeld en 146 Middelste Zaagbekken is ook een heel mooi aantal.

Eén van de 31 Bladkoningen, bij telpost Lattrop, Twente (foto: Wim Weijering).

Ook deze Euro Birdwatch leverde natuurlijk weer een aantal spreekwoordelijke '**krenten**' op (naast eerdergenoemde schaarse soorten). Om te beginnen waren een Nachtzwaluw en Kwartelkoning 'nieuw' (en nogal onverwacht!) voor het evenement.

Daarnaast werden o.a. 646 Grote Zilverreigers, een Roerdomp, acht Kraanvogels, twee Koereigers, een Kuifaalscholver, vier Steppekiekendieven (!), een Houtsnip, twee Siberische Boompiepers, twee Roodkeelpiepers, drie Dwerggorzen, drie Europese Kanaries, een Graszanger en maar liefst 31 Bladkoningen en 22 Grote Piepers genoteerd (!). En natuurlijk zijn acht Velduilen, een Middelste Bonte Specht, een Morinelplevier, twee Zomertortels, 13 Pontische Meeuwen, acht Geelpootmeeuwen, een Witvleugelstern, twee Bokjes, 114 Beflijsters, acht Cetti's Zangers, drie Buidelmezen en acht Klapeksters het vermelden meer dan waard!

Daarnaast waren de **exoten** weer goed vertegenwoordigd, en dan vooral waterwild. De Nijlgans was dit keer de meeste getelde exoot met 1.361 exemplaren, gevolgd door de Grote Canadese Gans (765 ex.). Ook 33 Casarca's horen waarschijnlijk in deze categorie ingedeeld te worden. Voor die ene Indische Gans, een Zwarte Zwaan, 62 Halsbandparkieten en zes Grote Alexanderparkieten die werden doorgegeven geldt dat zeker. Zie Bijlage 1 voor een overzicht van de aantallen getelde vogels per soort.

6.6 Europese resultaten

Ook deze keer namen 41 BirdLife-partnerorganisaties mee aan de Euro Birdwatch (net als de voorgaande drie jaren). Het gaat om de volgende landen:

Albanië, Azerbaidzjan, België, Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Georgië, Gibraltar, Griekenland, Hongarije, Kroatië, Italië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Macedonië, Malta, Moldavië, Montenegro, Nederland, Noorwegen, Oekraïne, Oezbekistan, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Rusland, Servië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Turkije, Wit-Rusland, Zweden en Zwitserland.

In totaal waren in deze Europese landen, en dus een paar landen daarbuiten, zo'n 27.000 mensen actief. Zij organiseerden gezamenlijk 970 tellingen en andere activiteiten, en telden samen meer dan 5,3 miljoen vogels. De 4^e beste birdwatch ooit met dus een belangrijke rol voor onze tellingen. Want Nederland 'scoorde' de toppositie als het gaat om de meeste activiteiten (de 168 tellingen) en de meeste getelde vogels. Tweede was Zweden met 794.172 en de 3^e plaats was voor Hongarije met 707.315 getelde vogels.

Bijzonderheden

In heel Europa vlogen de Vinken trouwens erg goed. Het is dan ook de meest getelde soort met 1.148.362 exemplaren, gevolgd door de Spreeuw (1.025.318) en brandgans (590.104). Bijzonderheden waren verder enkele Steppenkiekendieven (o.a. Nederland en Wit-Rusland), een Grijsze Wouw en ook veel Bladkoningen in België, Kroeskoppelikaan in Bulgarije, Amerikaanse Goudplevier en Roodkopklauwier in Finland en de 2^e Blauwstaart ooit voor Letland. Ook was er in meerdere landen veel persaandacht voor het evenement.

25 jaar Euro Birdwatch: de aantallen

Overigens zijn in 25 jaar Euro Birdwatch nu 83.348.536 vogels geteld in Europa (gemiddeld zo'n 3,2 miljoen vogels per jaar; in Nederland 598.820 per jaar), met gemiddeld 30 deelnemende landen per keer. Hierbij waren in totaal ongeveer 1.306.923 vogelaars en andere belangstellenden betrokken (gemiddeld 50.000 per keer), al zal daar wel wat overlap in zitten. En in al die jaren werden maar liefst 41.521 activiteiten of tellingen gehouden. Indrukwekkende getallen!

7. Persaandacht

De birdwatch doet het eigenlijk altijd wel goed bij de pers. Deze editie was daarop geen uitzondering. Onze persvoorlichtster werden dus regelmatig gebeld door regionale kranten en radio- en televisieomroepen die vroegen om lokale contactpersonen. Zoals altijd hebben de deelnemende vogelwerkgroepen een conceptpersbericht gekregen dat ze naar eigen bevinden konden aanpassen en rondsturen.

Het evenement is dan ook een uitstekende manier om aandacht te vragen voor vogelbescherming (met een kleine 'v') in het algemeen en vogeltrek in het bijzonder. Ook blijkt het steeds weer een goede gelegenheid te zijn voor de deelnemende vogelwerkgroepen om zich (weer) eens op de kaart te zetten en publiciteit te genereren voor de eigen activiteiten.

Zoals gebruikelijk waren het vooral de regionale en lokale kranten, radio en TV die aandacht hadden voor het evenement, waaronder RTV Drenthe, Leeuwarder Courant, Dagblad van het Noorden, Omroep Zeeland, de Gooi en Eemlander, Radio Rijnmond, L1 Radio, RTV Noord, RTV Noord Holland, Eindhovens Dagblad en het Noord-Hollandse Dagblad. Hieronder een paar leuke quotes:

“Trekvogels gaan weer massaal op doortocht.”

- RTV Drenthe

“Blij van een verdwaalde smelleken tussen de vinken in Veldhoven.”

- Eindhovens Dagblad

“Vogelteller: Als ik de wiewaal over zie vliegen word ik heel blij”

- Dagblad van het Noorden

“Vinken op doorreis overspoelen Laaksum ”

- Leeuwarder Courant

“Veel vogels geteld bij vogeltrek in Sellinger: ‘Vogels in de tuin zijn eigenlijk asielzoekers’”

- Dagblad van het Noorden

8. Bronnen

Buurma, L. S. & Kluiters, J. 1991. 183 x 12 uur Vogeltrek in Nederland: een verslag en een poging tot evaluatie van de Nationale Vogeltrekdag op zondag 8 oktober 1989. Rapport, Vogelbescherming Nederland, Zeist.

Huigen, P. & Lensink, R. 2000. Vogeltrek in Weer en wind: World Birdwatch 1999. Vogelbescherming Nederland, Zeist.

LWVT & SOVON. 2002. Vogeltrek over Nederland. Haarlem.

Ottens, G. 2004. Tellen van Schier tot Cadzand. Verslag van de World Birdwatch in Nederland op 2 oktober 2004.

Ottens, G. 2006. Alle vogels verzamelen! Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 1 oktober 2005. Zeist.

Ottens, G. 2007. Vogelaars kijken met de wereld mee. Verslag van de World Birdwatch in Nederland op 7 oktober 2006. Zeist.

Ottens, G. 2008. Mistige morgen, schone dag. Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 6 oktober 2007. Zeist.

Ottens, G. 2009. Vinken door het dak! Verslag van de World Birdwatch in Nederland op 4 oktober 2008. Zeist.

Ottens, G. 2010a. Trekvogels door het lint. Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 3 oktober 2009. Zeist.

Ottens, G. 2010b. Na regen komt zonneschijn. Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 2 oktober 2010. Zeist.

Ottens, G. & Troost, G. 2012. Zomer in oktober? Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 2 oktober 2011. Zeist/Nijmegen.

Ottens, G. & Troost, G. 2013. Een typische herfstdag... Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 6 oktober 2012. Zeist/Nijmegen.

Ottens, G. & Troost, G. 2014a. Ganzenspektakel. Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 5 oktober 2013. Zeist/Nijmegen.

Ottens, G. & Troost, G. 2014b. Het dak gaat eraf! Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 5 oktober 2014. Zeist/Nijmegen.

Ottens, G. & Troost, G. 2015. The year after... Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 3 oktober 2015. Zeist/Nijmegen.

Ottens, G. & Troost, G. 2016. Overal Graspiepers! Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 1 oktober 2016. Zeist/Nijmegen.

Ottens, G. & Troost, G. 2017. Verregende teldag? Verslag van de Euro Birdwatch in Nederland op 20 september 2017. Zeist/Nijmegen.

Dankwoord

Allereerst willen we hierbij natuurlijk de vele honderden enthousiaste tellers (verenigd in onderstaande **telposten**) bedanken die op zaterdag 6 oktober 2018 mee hebben geholpen om van deze Euro Birdwatch weer een succesvolle editie te maken!

Aamsveen, Aan de Majoor (Koningsbosch), Adriaan Tripbos (Sappemeer), Afsluitdijk (Den Oever), Amsterdam, binnenstad. Appenzak Bath (Z-Beveland), Azewijnse Broek, Ballooerveld (Drenthe), Beekbergerwoud (Apeldoorn), Beemsterweg (Eldrik bij Doesburg), Beijum (Groningen), Bergen aan Zee, Biezenburcht (Harderbroek), Boetelerveld (Raalte), Brandven (Kampina), Breskens, Breugelse Beemden (Nuenen), Brobbelbies-Noord (tussen Uden en Oss), Brobbelbies-Zuid (tussen Uden en Oss), Buytenpark (Zoetermeer), Camperduin, Canisvliet binnenpolder (Sas van Gent), Castelreesche Heide, Castricum aan Zee (landtrek), Castricum aan Zee (zeetrek), Corversbos (Hilversum), De Banjaard (Noord-Beveland), De Blauwe Kamer, De Bloedberg (Monster), De Drieberg (Ede), De Gorzen (Ridderkerk), De Grootte Peel, De Hamert, De Hoekse Sluis (Bergambacht), De Horde (Lopik), De Kollenberg (Sittard), De Lemelerberg, De Matjens, De Nolle (Vlissingen), De Oijense wachter, De Puinhoop (Katwijk). De Reten (Achtmaal, Zundert), De Uitkijk, De Vlijt (Winterswijk), De Vulkaan (Den Haag), Diemerpark, Dordtse Biesbosch, Duurswouderheide (Bakkeveen), Dwingelderveld, Echtenerzand (Drenthe), Eemshaven – najaar, Egmond aan Zee, Eltenberg (roofvogels en ooievaars), Engbertsdijksvenen, Eurobirdwatch - Aanzet Brouwersdam Ouddorp, Eurobirdwatch – Banisveld, Eurobirdwatch - De Langakkers, Eurobirdwatch - De Putberg, Eurobirdwatch - De Wilck, Eurobirdwatch - Delta Schuitenbeek, Eurobirdwatch – Dilkensplas, Eurobirdwatch – Dommelbeemden, Eurobirdwatch – Driehuizen, Eurobirdwatch - Grotelse Heide, Eurobirdwatch - Heesselt Steenfabriek, Eurobirdwatch – Hildsvan, Eurobirdwatch - Hoge Nesselolder, Eurobirdwatch - IJssel-uiteerwaarden Nijenbeek, Eurobirdwatch – Illikhoven, Eurobirdwatch – Itteren, Eurobirdwatch – Koekoeklaan, Eurobirdwatch - Landje van Geijssel, Eurobirdwatch - Maasoever Groeningen-Oeffelt, Eurobirdwatch – Meerlebroek, Eurobirdwatch – Meers, Eurobirdwatch - Onlanden Eelderdiep, Eurobirdwatch - Oude Vaart-Uffeltermade, Eurobirdwatch – Ransdalerveld, Eurobirdwatch - Sluizencomplex Sambeek, Eurobirdwatch - Sterrenwacht Lattrop, Eurobirdwatch – Venebuurt, Eurobirdwatch – Zonzeel, Fort Maarsseveen (Maarssen), Gebrande Kamp, Gijzenrooi, Gooimeerdijk-west, Grootte Wielen, Havelandweg (Eibergen), Hazewater (Amersfoort), Heemtuin Muntendam, Heidestein (bij Zeist), Hellegatsplaten, Het Hogezeand, Het Oostermaet (bij Bathmen), Hoogekampse Plas (De Bilt), Hooijdonk (Breda), Houten-Zuid, Huisduinen (zeetrek), IJmeerdijk, Almere, IJmuiden aan Zee, Jacobssteeg (De Bilt), Kanaalpark (Rosmalen), Ketelbrug/Kamperhoek, Kinderdijk, Korendijkse Slikken, Kruishaarsche heide, Kwinteloijen (bij Veenendaal), Laaxum (ZW-Friesland), Langebosch (Wildervank), Langekampweg (Ede), Lauwersmeer, Leersumse Veld, Leeuwarderbos, Loonse Waard (Wijchen), , Loozerheide (bij Weert), Lührs (Rotterdam-Noord), Maarnsche Berg, Maasmond (Maasvlakte) Mantingerveld, Margarethapolder (Terneuzen), Mariapeel, Marker Wadden, Meinweg (Venhof-Melicker), Meinweg (Wolfsplateau), , Millingerwaard, Noordhout (Utrecht), Noordwijk, Oelemars (Lossen), Ottershagen (Lattrop), Oude stort Landgraaf, Pannerdense Kop, Parnassia (Kennemerduinen), Patersgronden/Grootte heide, Paterswoldse Meer, Pettemer Zeewering, Philipsdam, Pijnacker-Zuid, Redichemse waard (Culemborg), Schapeweimolen, Rijswijk (ZH), Slikken van de Heen Springertuin (Ouddorp), Strabrechtse Heide, 't Hellegat, Terschelling, Paal 18, Treekerpunt (Utrecht), Uitkijkheuvel Bargerveen, Veluwezoom, Vijfhoek Diemen,

Vlagheide (Schijndel), Vogelhut Saeftinghe, Vreeswijk (Nieuwegein), Vuurtoren de Ven – Enkhuizen, Waarden van Gravenbol - Wijk bij Duurstede, Warnsveld, Weideveld (Bodegraven), Wekerom, Westenschouwen, Westerslag – Texel, Wierdense Veld, Windesheim - Uiterwaarden Tichelgaten, Wormer en Jisperveld Noord (Jisp), Yperenplas (Deventer), Zaans Rietveld (Alphen aan den Rijn), Zomerdijk (Drontermeer), Zuidveld (Sellingen), Zwarte Pad (Scheveningen) en Zweefvliegveld Maldens Vlak (vh Mulderskop).

Daarnaast was de bereidwilligheid van verschillende fotografen - waarvan het werk is gebruikt - onmisbaar bij het opleuken van dit verslag. Hartelijk dank!

Bij Vogelbescherming Nederland waren vooral Marieke Dijksman, José van Doorn en Pien Eekhout weer erg behulpzaam om de organisatie vlekkeloos te laten verlopen. En zonder de hulp van Gerard Troost van trektellen.nl gaat de Euro Birdwatch niet eens door, dus dank!

Bedankt allemaal en graag tot volgend jaar!

Gert Ottens

Bijlage 1:**Totalen per soort van de Euro Birdwatch in Nederland, 6 oktober 2018**

Aalscholver	12.714	Geelgors	324
Alk/Zeekoet	16	Geelpootmeeuw	8
Appelvink	445	Gekraagde Roodstaart	4
		Gele Kwikstaart	32
Baardman	38	Gierzwaluw	1
barmsijs spec.	46	Glanskop	3
Beflijster	114	Goudhaan	22
Bergeend	130	Goudplevier	2.089
Bladkoning	31	Goudvink	56
Blauwe Kiekendief	27	Graspieper	130.949
Blauwe Reiger	338	Graszanger	1
Boerenzwaluw	4.295	Grauwe Gans	18.179
Bokje	2	Groene Specht	21
Bontbekplevier	162	Groenling	2.192
Bonte Strandloper	91	Groenpootruiter	28
Boomklever	6	Grote Alexanderparkiet	6
Boomkruiper	19	Grote Bonte Specht	163
Boomleeuwerik	1.468	Grote Canadese Gans	765
Boompieper	91	Grote Gele Kwikstaart	753
Boomvalk	10	Grote Jager	23
Bosuil	2	Grote Kruisbek	1
Brandgans	1.479	Grote Lijster	686
Brilduiker	1	Grote Mantelmeeuw	283
Bruine Kiekendief	62	Grote Pieper	22
Buidelmees	3	Grote Stern	990
Buizerd	2.013	Grote Zaagbek	16
		Grote Zee-eend	4
Casarca	33	Grote Zilverreiger	644
Cetti's Zanger	8		
		Halsbandparkiet	62
Dodaars	8	Havik	22
Drieteenmeeuw	6	Heggenmus	1.565
Drieteenstrandloper	25	Holenduif	2.133
duiker spec.	5	Houtduif	8.495
Duinpieper	1	Houtsnip	1
Dwerggors	3	Huismus	75
Dwergmeeuw	4	Huiszwaluw	36
Eider	99	IJsgors	15
Ekster	140	IJsvogel	6
Europese Kanarie	3	Indische Gans	1
Fazant	16	Jan-van-gent	129
Fitis	2		
Fuut	64	Kanoet	12
		Kauw	7.654
Gaai	175	Keep	4.620
gans spec.	156	Kemphaan	12

Kievit	6.609	Visdief	57
Klapekster	8	Vuurgoudhaan	24
Kleine Bonte specht	8		
Kleine Jager	31		
Kleine Karekiet	3	Waterhoen	6
Kleine Mantelmeeuw	1.436	Waterpieper	34
Kleine Plevier	1	Waterpieper/Oeverpieper	11
Kleine Rietgans	5	Waterral	4
Kleine Zilverreiger	18	Watersnip	713
Kneu	25.546	Wilde Eend	1.084
Knobbelzwaan	248	Winterkoning	16
Koekoek	1	Wintertaling	364
Kokmeeuw	14.381	Witgat	22
Kolgans	1.477	Witte Kwikstaart	8.013
Koolmees	1.564	witte kwikstaart spec.	1.282
Koperwiek	13.593	Witvleugelstern	2
Kraanvogel	8	Wulp	226
Krakeend	813		
Kramsvogel	1.172	Zanglijster	46.639
Krooneend	2	Zeearend	4
Kruisbek	65	Zeekoet	2
Kuifeend	1.615	Zilvermeeuw	1.210
Kuifmees	5	Zilverplevier	4
Kwartelkoning	1	Zomertaling	1
		Zomertortel	2
Lepelaar	577	Zwarte Kraai	876
lijster spec.	3.246	Zwarte Mees	27
		Zwarte Roodstaart	28
Mandarijneend	1	Zwarte Ruiter	23
Matkop	2	Zwarte specht	5
Meerkoet	52	Zwarte Stern	12
Merel	388	Zwarte Zee-eend	1.215
Middelste Bonte specht	1	Zwartkop	207
Middelste Jager	8	Zwartkopmeeuw	1
Middelste Zaagbek	116		
Morinelplevier	1		
Nachtzwaluw	1		
Nijlgans	1.361		
Noordse Stern/Visdief	54		
Noordse Stormvogel	1		
Toendrarietgans	184		
Topper	93		
Torenavk	100		
Tureluur	67		
Turkse Tortel	155		
Veldleeuwerik	26.088		
Velduil	8		
Vink	651.767		
Vink/Keep	24.423		
Visarend	9		